

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej jest uzupełnieniem wypełniania delegacji ustawowej zawartej w art. 55a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

1. Cel regulacji

Proponowane regulacje zapewniać mają odpowiednią jakość wykonywania świadectw charakterystyki energetycznej budynków, części budynków stanowiących samodzielną całość techniczno-użytkową oraz lokali mieszkalnych oraz możliwość ich ewentualnej weryfikacji. Niniejszy projekt rozporządzenia wraz z jednocześnie przygotowanymi projektami nowelizacji dwóch istniejących rozporządzeń Ministra Infrastruktury:

- 1) z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz. 690, ze zm.),
- 2) z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz.U. Nr 120, poz. 1133),

stanowi wdrożenie do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Europejskiej 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków .

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, o której mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U. Nr 239, poz. 2039, ze zm.), stanowi bowiem wypełnienie ustaleń w/w Dyrektywy.

2. Zakres regulacji

Projekt rozporządzenia podzielono na tekst podstawowy zawierający przepisy ogólne, przepisy dotyczące formy świadectwa charakterystyki energetycznej, przepisy dotyczące sposobu jego sporządzania i wzoru, oraz przepisy dotyczące metodologii obliczania charakterystyki energetycznej, które należy rozpatrywać wraz z załącznikami 1-7.

Załącznik nr 1 - określa metodę obliczania i oceny charakterystyki energetycznej budynku przeznaczonego wyłącznie do mieszkania i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno użytkową niewyposażonych w instalację chłodzenia, a także innych budynków, dla których nie uwzględnia się w obliczeniach charakterystyki energetycznej instalacji oświetlenia wbudowanego.

Załącznik nr 2 - określa metodę obliczania i oceny charakterystyki energetycznej dla pozostałych typów budynków, lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno użytkową wyposażonych w instalację chłodzenia.

Metodologia oceny energetycznej budynków przedstawiona w załączniku nr 1 i 2 oraz wzór świadectwa charakterystyki energetycznej (załączniki 4-7) zostały przyjęte w oparciu o ustalenia EN 15217 – Charakterystyka energetyczna budynków – Metody wyrażania charakterystyki energetycznej i certyfikacji energetycznej budynków.

Do obliczania charakterystyki energetycznej budynku rozpatruje się zapotrzebowanie nieodnawialnej energii pierwotnej niezbędnej do zapewnienia użytkowania budynku

(utrzymanie temperatury eksploatacyjnej, podgrzanie powietrza wentylacyjnego, zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową i oświetlenie wbudowane). Bilansowanie energii pierwotnej pozwala jednoznacznie przeliczyć wszystkie rodzaje energii do jednej wartości. Ponadto ta wartość ma nam pokazywać tendencje zmian, gdyż celem tych działań jest zmniejszanie zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej. Drugą charakterystyczną wielkością jest zapotrzebowanie energii końcowej. Ta energia jest bilansowana oddzielnie np. w postaci ciepła, chłodu, czy prądu elektrycznego. Jest to poziom zapotrzebowania energii ważny z punktu widzenia zarządcy i użytkowników budynku, gdyż odpowiada wartościom, które wskazują liczniki i, od której zależą płacone rachunki. Stąd ważne jest rozróżnianie poniżej podanych terminów stosowanych w metodologii:

Zapotrzebowanie energii

Zapotrzebowanie energii w świadectwie charakterystyki energetycznej jest wyrażane poprzez roczne zapotrzebowanie nieodnawialnej energii pierwotnej i poprzez zapotrzebowanie energii końcowej. Wartości te są wyznaczone obliczeniowo na podstawie jednolitej metodologii. Dane do obliczeń określa się na podstawie dokumentacji budowlanej lub obmiaru budynku istniejącego i przyjmuje się standardowe warunki brzegowe (np. standardowe warunki klimatyczne, zdefiniowany sposób eksploatacji, standardową temperaturę wewnętrzną i wewnętrzne zyski ciepła itp.). Z uwagi na standardowe warunki brzegowe, uzyskane wartości zużycia energii nie pozwalają wnioskować o rzeczywistym zużyciu energii budynku.

Zapotrzebowanie nieodnawialnej energii pierwotnej

Zapotrzebowanie nieodnawialnej energii pierwotnej określa efektywność całkowitą budynku. Uwzględnia ona obok energii końcowej, dodatkowe nakłady nieodnawialnej energii pierwotnej na dostarczenie do granicy budynku każdego wykorzystanego nośnika energii (np. oleju opałowego, gazu, energii elektrycznej, energii odnawialnych itp.). Uzyskane małe wartości wskazują na nieznaczne zapotrzebowanie i tym samym wysoką efektywność i użytkowanie energii chroniące zasoby i środowisko. Jednocześnie ze zużyciem energii można podawać odpowiadającą emisję CO₂ budynku.

Zapotrzebowanie energii końcowej

Zapotrzebowanie energii końcowej określa roczną ilość energii dla ogrzewania (ewentualnie chłodzenia), wentylacji i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Jest ona obliczana dla standardowych warunków klimatycznych i standardowych warunków użytkowania i jest miarą efektywności energetycznej budynku i jego techniki instalacyjnej. Zapotrzebowanie energii końcowej jest to ilość energii bilansowana na granicy budynku, która powinna być dostarczona do budynku przy standardowych warunkach z uwzględnieniem wszystkich strat, aby zapewnić utrzymanie obliczeniowej temperatury wewnętrznej, niezbędnej wentylacji i dostarczenie ciepłej wody użytkowej. Małe wartości sygnalizują niskie zapotrzebowanie i tym samym wysoką efektywność.

Jakość energetyczna osłony zewnętrznej budynku

Określana jest poprzez jednostkowe straty ciepła budynku przez osłonę zewnętrzną do otoczenia i do gruntu, jako wartość średnia odniesiona do powierzchni osłony (H_{tr}). Jest ona miarą średniej jakości energetycznej wszystkich powierzchni otaczających biorących udział w przepływie ciepła (ściany zewnętrzne, stropy lub stropodachy, okna, podłogi na gruncie itp.). Małe wartości sygnalizują dobrą ochronę cieplną budynku.

W metodologii obliczane jest zapotrzebowanie ilości energii dostarczanej do celów ogrzewania, chłodzenia i wentylacji oraz podgrzewania ciepłej wody użytkowej, a w przypadku budynków użyteczności publicznej także oświetlenia wbudowanego. Propozycja ta wykorzystuje zapisy normy FDIS CEN 13790, która w wersji z 2005 roku uzyskała status Polskiej Normy, a w wersji aktualnej, uzupełniona o metodę obliczania zapotrzebowania na chłodzenie, została zaakceptowana (w połowie lutego 2008) przez ISO i w ciągu kilku miesięcy będzie opublikowana jako norma ISO CEN. O ile zostanie szybko przetłumaczona na język polski to będzie można wycofać z prezentowanej propozycji opisy algorytmów obliczeniowych i zamieścić odwołania do nowej Polskiej Normy. W projekcie rozporządzenia odwołano się do jednej metody obliczeniowej, bilansów miesięcznych jako wystarczającej do sporządzenia świadectwa charakterystyki energetycznej budynku.

Uchwalona 19 września 2007 r. ustawa o zmianie ustawy – Prawo Budowlane (Dz.U. nr 191, poz. 1373) wprowadza w Polsce od 1.01.2009 obowiązek sporządzania świadectwa energetycznych budynków, lokali mieszkalnych oraz części budynków stanowiących samodzielną całość techniczno-użytkową oddawanych do użytkowania, oraz wprowadzanych do obrotu pierwotnego i wtórnego, a także w sytuacji wykonywania przebudowy lub remontów, skutkiem których następowałaby zmiana ich charakterystyki energetycznej.

Podstawę dla ustalenia metodyki świadectw stanowi w/w ustawa, jednak określa ona tylko główne zasady, a w szczegółach podstawę stanowią przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (2002/91/EC) z dnia 16.12.2002 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, zwłaszcza ustalenia załącznika do Dyrektywy.

Wg Dyrektywy szczegółową formę i zakres świadectwa energetycznego mogą ustalić poszczególne państwa w dostosowaniu do swoich warunków, jednak w przyjętej krajowej metodyce powinny być spełnione ogólne wytyczne zawarte w Dyrektywie.

Metodyka obliczania charakterystyki energetycznej i sporządzania świadectw energetycznych przygotowywana do wprowadzenia w Polsce opiera się na następujących założeniach:

- 1) Obliczone zapotrzebowanie nieodnawialnej energii pierwotnej uwzględnia współczynniki nakładu, zależnie od pochodzenia wykorzystanych nośników energii lub energii w danym budynku. Pozwala to na jednolite ujęcie w metodyce obliczeń energii pierwotnej nieodnawialnej (kopalnej) i energii odnawialnej. Takie podejście wykazuje korzyści ze stosowania energii ze źródeł odnawialnych i energii promieniowania słonecznego, co jednocześnie promuje wykorzystanie energii odnawialnych i pokazuje kierunek polityki państwa.
- 2) Ocenę zapotrzebowania nieodnawialnej energii pierwotnej i energii końcowej w budynku istniejącym dokonuje się **na podstawie obliczeń**, przyjmując normatywne warunki użytkowania, a nie na podstawie zmierzonego zużycia, które zależy od indywidualnego sposobu użytkowania, a więc nie może być podstawą obiektywnej oceny i porównywania różnych budynków.
- 3) Dla określenia charakterystyki energetycznej przyjęto metodę odnoszenia cech ocenianego budynku do wartości **referencyjnej** roczne zapotrzebowanie energii pierwotnej na jednostkę powierzchni, dostarczonej do budynku, lokalu mieszkalnego, części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową, wyrażone w kWh/(m²rok) wynikającą w rozporządzeniu o warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Charakterystykę energetyczną budynku uzyskuje się przez obliczenie jednostkowego zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej EP wyrażoną w kWh/(m²rok) niezbędnej do zapewnienia ogrzewania i wentylacji, chłodzenia, podgrzewania ciepłej wody użytkowej i oświetlenia wbudowanego i porównanie na wykresie umieszczonym w świadectwie charakterystyki energetycznej z odpowiednią wartością EP referencyjną wynikającą z

w/w przepisów techniczno-budowlanych. Nie wprowadza się klas charakterystyki energetycznej budynku.

- 4) Budynki mieszkalne i lokale mieszkalne w tych budynkach podlegają niezależnej ocenie, co szczegółowo podano w załączniku 3 do rozporządzenia. Ocena energetyczna lokalu mieszkalnego dokonywana ma być według tych samych zasad metodycznych jak dla budynku, ale z wykorzystaniem danych dotyczących tylko lokalu. Przewiduje się, że możliwa będzie sytuacja, gdy lokal mieszkalny będzie miał inną wartość EP niż budynek, w którym się znajduje. Podobna sytuacja dotyczy części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową.
- 5) Wartości EP budynku referencyjnego powinny opierać się na wymaganiach sformułowanych w przepisach, w tym głównie w znowelizowanym rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, stanowiącym istotne uzupełnienie dla niniejszego projektu rozporządzenia.
- 6) Najważniejsze obliczenia związane z określaniem charakterystyki energetycznej, a więc obliczenia dotyczące zapotrzebowania energii na ogrzewanie i wentylację oraz chłodzenie są oparte na przepisach normy PN-EN ISO 13790. Również dane klimatyczne dotychczas przyjmowane według załącznika do normy PN-B-02025 zostaną zastąpione nowymi bazami danych klimatycznych odpowiednio dla metody godzinowej i miesięcznej. Przewiduje się ogólne udostępnienie baz na potrzeby sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury. Dane meteorologiczne będą dostępne na stronie internetowej w postaci plików tekstowych.
- 7) W obliczeniach dotyczących ochrony cieplnej budynków wykorzystywane będą nowe pojęcia t.j. współczynnik strat ciepła przez przenikanie (H_T) oraz współczynnik strat ciepła na wentylację (H_V). Metoda obliczania współczynnika H_T jest podana w normie PN-EN ISO 13 789.

Załącznik nr 3 - określa zasady postępowania przy sporządzaniu charakterystyki energetycznej dla różnych sytuacji i w przypadku budynków o funkcjach mieszanych.

Załącznik nr 4-7 – wzory świadectwa charakterystyki energetycznej budynku, lokalu mieszkalnego, budynku niemieszkalnego i części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową. Przyjęty wzór świadectwa energetycznego budynku w formie 4 stron obejmuje niezbędny zakres informacji dla jego użytkowników oraz ewentualnej ewidencji (rejestr) i kontroli jakości wykonywanych świadectw. Na świadectwo składają się:

- a) strona tytułowa zawierająca podstawowe dane o budynku i jego charakterystyce energetycznej,
- b) strona zawierająca charakterystykę techniczno-użytkową, czyli opis techniczny budynku, obliczeniowe zapotrzebowanie energii z podziałem na różne nośniki i rodzaje energii,
- c) strona zawierająca wskazówki dla właściciela dotyczące możliwości zmniejszenia zużycia energii w budynku przez poprawienie sposobu eksploatacji i przez ewentualną przebudowę,
- d) strona zawierająca objaśnienia i informacje dodatkowe, także uwagi wyjaśniające podstawę prawną świadectwa i zasady określenia charakterystyki energetycznej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Proponowane regulacje oddziałują na podmioty funkcjonujące w sektorze budownictwa i zajmujące się: projektowaniem, wykonawstwem oraz zarządzaniem nieruchomościami, ich sprzedażą i wynajmem.

2. Wpływy na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozwiązanie nie generuje dodatkowych wydatków z budżetu państwa i sektora publicznego.

3. Wpływy na rynek pracy

Należy oczekiwać, że dzięki proponowanym regulacjom będzie on znaczący i pozytywny. Wejście w życie regulacji skutkować będzie zwiększoną zapotrzebowaniem na usługi związane z problematyką objętą ustawą.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Stabilizacja i rozwój przedsiębiorstw istniejących oraz stworzenie proponowanymi rozwiązaniami warunków do powstania nowych przedsiębiorstw, bez naruszenia zasad wolnej konkurencji

5. Wstępna ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt zostanie uzgodniony z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej.

6. Konsultacje społeczne

Przewiduje się szerokie konsultacje środowiskowe projektu rozporządzenia. Projekt zostaje przesłany do możliwie szerokiego grona jednostek i organizacji związanych z branżą budowlaną, w wykonawców, projektantów, rzeczoznawców majątkowych, związków spółdzielczości, deweloperów, zarządów budynków komunalnych, właścicieli i zarządców budynków użyteczności publicznej itp. Ponadto projekt umieszcza się do publicznej wiadomości na stronach internetowych ministerstwa w Biuletynie Informacji Publicznej.